

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยสำรวจในกลุ่มประชากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยที่มีการรักษาด้วยเคมีบำบัดผู้ป่วยโรคมะเร็ง ซึ่งประกอบด้วยงานการพยาบาลผู้ป่วยกุมารเวชศาสตร์ งานการผู้ป่วยอายุรศาสตร์ งานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ งานการพยาบาลผู้ป่วยทั่วไป โสต นาสิก ลาริงซ์ และงานการพยาบาลผู้ป่วยสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 179 คน และไม่ระบุงานการพยาบาลจำนวน 1 ราย ผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ส่วนที่ 3 ปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อ และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของพยาบาล จำแนกตามอายุ งานการพยาบาลผู้ป่วย และ ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ข้อมูลทั่วไปของประชากร	จำนวน (N = 179 คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	57	31.8
25 - 29	49	27.4
30 - 34	24	13.4
35 - 39	33	18.4
สูงกว่า 40 ปี	12	6.8
ไม่ระบุอายุ	4	2.2
งานการพยาบาลผู้ป่วย		
กุมารเวชศาสตร์	10	5.5
พิเศษ	53	29.7
ทั่วไป ไส้ต นาสิก ลาริงซ์	34	19.0
สูติศาสตร์และนรีเวชศาสตร์	10	5.5
อายุรศาสตร์	71	39.8
ไม่ระบุงานการพยาบาลผู้ป่วย	1	0.5
ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด		
ต่ำกว่า 1 ปี	26	14.56
1 - 5 ปี	82	45.8
6 - 10 ปี	28	15.6
มากกว่า 10 ปี	41	22.9
ไม่ระบุจำนวนปี	2	1.1

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า อายุของประชากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด มีอายุน้อยกว่า 25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา มีอายุระหว่าง 25-29 ปี และมีอายุระหว่าง 35-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 และ 18.4 ตามลำดับ

ปฏิบัติงานในงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมา ปฏิบัติงานในงานการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ และงานการพยาบาลผู้ป่วยทั่วไป โสิต นาสิก ลาริงซ์ คิดเป็นร้อยละ 29.7 และ 19.0 ตามลำดับ

ประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด มีการปฏิบัติงาน 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชากร จำแนกตามจำนวนวันต่อสัปดาห์ที่ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด และแหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับอันตรายของเคมีบำบัด

ข้อมูลทั่วไปของประชากร	จำนวน (N = 179)	ร้อยละ
ความถี่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด		
1 ถึง 2 วันต่อสัปดาห์	54	30.2
3 ถึง 4 วันต่อสัปดาห์	31	17.3
5 ถึง 6 วันต่อสัปดาห์	18	10.1
จำนวนวันไม่แน่นอน	71	39.6
ไม่ระบุจำนวนวัน	5	2.8
แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับอันตรายของเคมีบำบัด		
หลักสูตรการศึกษา	156	87.2
สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์	11	6.2
ตำราวิชาการ	131	73.2
วารสารทางวิชาการ	74	4.1

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ความถี่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด มีจำนวนไม่แน่นอนต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือมีจำนวน 1-2 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.2

แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับอันตรายของเคมีบำบัด ส่วนใหญ่ได้รับจากหลักสูตรการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.2 รองลงมาคือ ตำราวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 73.2

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลปฏิบัติงาน
เกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการจัดเตรียม สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ในการเตรียมเคมีบำบัด

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
1.	การเตรียมเคมีบำบัดในตู้ที่ทางหอผู้ป่วยจัดไว้ สำหรับเตรียมเคมีบำบัด	1.56	1.06	ปานกลาง
2.	การเตรียมเคมีบำบัดในตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood ที่ทางโรงพยาบาลจัด ไว้ให้	0.59	1.00	ต่ำ
3.	การเตรียมเคมีบำบัดในห้องเตรียมที่มิดชิด แยกจากที่เตรียมยาทั่วไป	0.84	1.07	ต่ำ
4.	ไม่มีการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มใกล้ กับบริเวณที่เตรียมเคมีบำบัด	2.75	0.53	สูง
5.	ไม่มีการเตรียมเคมีบำบัดในบริเวณที่เตรียม ยาทั่วไป	1.01	1.15	ต่ำ
6.	การเตรียมถาดสำหรับวางกระบอกฉีดยาที่บรรจุ เคมีบำบัด โดยมีพลาสติกที่รองไว้และมีกระดาษ ซับวางทับอีกชั้น	0.76	1.04	ต่ำ
7.	การใช้กระบอกฉีดยาและเข็มฉีดยาชนิด Disposable ในการเตรียมเคมีบำบัด	2.90	0.46	สูง
	พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม	1.49	0.90	ต่ำ

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับสูง ได้แก่ การใช้กระบอกฉีดยาและเข็มฉีดยาชนิด Disposable และไม่มีการรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มใกล้กับบริเวณที่เตรียมเคมีบำบัด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเตรียมเคมีบำบัดในตู้ที่ทางหอผู้ป่วยจัดไว้สำหรับเตรียมเคมีบำบัด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ไม่มีการเตรียมเคมีบำบัดบริเวณที่เตรียมยาทั่วไป การเตรียมเคมีบำบัดในห้องที่มีดชิดแยกจากที่เตรียมยาทั่วไป การเตรียมภาดสำหรับวางกระบอกฉีดยาที่บรรจุเคมีบำบัดโดยมีพลาสติกกรองไว้และมีกระดาษซับวางทับอีกชั้นและการเตรียมเคมีบำบัดในตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood ที่ทางโรงพยาบาลจัดไว้ให้

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเตรียมเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการปฏิบัติในการเตรียมเคมีบำบัด

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1.	การล้างมือให้สะอาดก่อนเตรียมเคมีบำบัด	2.61	0.55	สูง
2.	การสวมหน้ากากปิดปาก-จมูก	2.09	1.04	ปานกลาง
3.	การสวมเสื้อกาวน์ชนิดใช้แล้วทิ้ง	0.09	0.33	ต่ำมาก
4.	การสวมเสื้อกาวน์ชนิดที่นำกลับมาใช้ใหม่	0.31	0.63	ต่ำมาก
5.	การสวมถุงมือ Disposable 2 ชั้น	0.92	1.02	ต่ำ
6.	การสวมแว่นตาป้องกัน	0.13	0.45	ต่ำมาก
	พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม	1.02	0.67	ต่ำ

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการปฏิบัติก่อนการเตรียมเคมีบำบัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การล้างมือให้สะอาดก่อนเตรียมเคมีบำบัด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดด้านการปฏิบัติก่อนการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสวมหน้ากากปิดปาก-จมูก

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการปฏิบัติ ก่อนการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การสวมถุงมือ Disposable 2 ชั้น

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการปฏิบัติ ก่อนการเตรียมเคมีบำบัด อยู่ในระดับต่ำมาก ได้แก่ การสวมเสื้อกาวน์ชนิดที่นำกลับมาใช้ใหม่ การสวมแว่นตาป้องกัน และการสวมเสื้อกาวน์ชนิดใช้แล้วทิ้ง

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการปฏิบัติก่อนการเตรียมเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการเตรียมเคมีบำบัด จากขูดยา และหลอดยา

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1.	การเคาะน้ำยาที่อยู่เหนือคอขวดของหลอดยาลงมาได้คอขวดก่อนหักหลอดยา	2.89	0.48	สูง
2.	การใช้ผ้าก๊อชหรือสำลีสะอาดปราศจากเชื้อรองรับคอขวดก่อนหักหลอดยา	2.70	0.70	สูง
3.	การทำเคมีบำบัดหกหรือฟุ้งกระจายขณะดูดยาจากหลอดยา	2.39	0.55	ปานกลาง
4.	การดูดอากาศออกจากขวดหลังจากผสมยาเสร็จ ก่อนที่จะเขย่าให้ตัวยาละลาย	1.90	1.14	ปานกลาง
5.	ไม่มีการใส่หน้ากากในขวดยาเท่ากับปริมาณยาที่ต้องการ เพื่อป้องกันการดูดยาจากขวด	0.84	1.14	ต่ำ
พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม		2.14	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการเตรียมเคมีบำบัด จากขูดยา และหลอดยา อยู่ในระดับสูง ได้แก่ การเคาะน้ำยาที่อยู่เหนือคอขวดของหลอดยาลงมาก่อนหักหลอดยา และการใช้ผ้าก๊อชหรือสำลีสะอาดปราศจากเชื้อรองรับคอขวดก่อนหักหลอดยา

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการเตรียมเคมีบำบัด จากขูดยา และหลอดยา อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การทำเคมีบำบัดหกหรือฟุ้งกระจายขณะดูดยาจากหลอด และการดูดอากาศออกจากขวดหลังผสมยาเสร็จก่อนที่จะเขย่าให้ตัวยาละลาย

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการเตรียมเคมีบำบัด จากขูดยา และหลอดยา อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การไม่ใส่หน้ากากในขวดยาเท่ากับปริมาณยาที่ต้องการ เพื่อป้องกันการดูดยาจากขวด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการเตรียมเคมีบำบัด จากขูดยา และหลอดยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการบริหารเคมีบำบัด

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1.	การดึงลูกสูบเพื่อให้น้ำยาเคมีบำบัดที่ค้างอยู่ในเข็มลงมาในกระบอกฉีดยาให้หมดก่อนปลดเข็มเก่าออก	2.41	0.81	ปานกลาง
2.	การเปลี่ยนถุงมือใหม่ก่อนที่จะบริหารเคมีบำบัดให้กับผู้ป่วย	2.25	0.97	ปานกลาง
3.	การนำก๊อชหรือสำลีปราศจากเชื้อรองรับที่ปลายเข็มเมื่อไล่อากาศ	0.83	1.04	ต่ำ
4.	การไล่ฟองอากาศออกจากสายให้สารน้ำที่ผสมเคมีบำบัดลงในชามรูปไต	1.71	1.16	ปานกลาง
5.	การไล่ฟองอากาศออกจากสายให้สารน้ำลงในก๊อชที่สะอาดปราศจากเชื้อ	0.55	0.88	ต่ำ
6.	การทำสารละลายเคมีบำบัดแล้วออกมาระหว่างสายให้สารน้ำกับหัวเข็ม	2.26	0.57	ปานกลาง
7.	การสวมผ้าปิดปาก-จมูกเมื่อช่วยแพทย์บริหารเคมีบำบัดทางไซส่นหลัง	0.96	1.19	ต่ำ
8.	การสวมถุงมือเมื่อช่วยแพทย์บริหารเคมีบำบัดทางหลอดเลือดดำ	2.10	1.21	ปานกลาง
	พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม	1.45	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการบริหารเคมีบำบัด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การดึงลูกสูบเพื่อให้น้ำยาที่ค้างอยู่ในเข็มลงมาในกระบอกฉีดยาให้หมดก่อนปลดเข็มเก่าออก การเปลี่ยนถุงมือใหม่ก่อนที่จะบริหารเคมีบำบัดให้กับผู้ป่วย การทำเคมีบำบัดรั่วออกมาจะระหว่างสายให้สารน้ำกับหัวเข็ม การสวมถุงมือเมื่อช่วยแพทย์บริหารเคมีบำบัดทางหลอดเลือดดำ และการไล่อากาศออกจากสายให้สารน้ำที่ผสมเคมีบำบัดลงในชามรูปไต

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการบริหารเคมีบำบัด อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การสวมผ้าปิดปาก-จมูกเมื่อช่วยแพทย์บริหารเคมีบำบัดทางไซส์นหลังการนำออกหรือสำลีปราศจากเชื้อรองรับที่ปลายเข็มเมื่อไล่อากาศ และการไล่ฟองอากาศออกจากสายให้สารน้ำลงในกอกซ์ที่สะอาดปราศจากเชื้อ

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านการบริหารเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านหลังการเตรียมเคมีบำบัด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และการทำความสะอาด

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1.	การล้างมือให้สะอาดด้วย Providone - iodine หลังจากการเตรียมเคมีบำบัด	0.71	1.10	ต่ำ
2.	การนำผ้าปิดปาก-จมูกที่ใช้แล้วปลดแขวนหัวที่คอเพื่อสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป	2.03	1.04	ปานกลาง
3.	การเก็บวัสดุที่เปื้อนเคมีบำบัดรวมไว้ในถุงพลาสติก ปิดปากถุงให้แน่นแล้วทิ้งในถังที่แยกเฉพาะ	2.64	0.78	สูง
4.	การนำเข็มที่เปื้อนเคมีบำบัดแยกทิ้งไว้ในภาชนะที่ทิ้งเข็มเคมีบำบัดโดยเฉพาะ	1.67	1.36	ปานกลาง
5.	ไม่มีการนำขวดเคมีบำบัดที่หมดใส่ถุงพลาสติก แล้วนำไปรวมกับขวดสารละลายทั่วไป	2.60	0.95	สูง
6.	การทำความสะอาดตู้และบริเวณที่เตรียมเคมีบำบัดด้วยแอลกอฮอล์ 75% เมื่อเสร็จสิ้นการทำงาน	0.95	0.95	ต่ำ
พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม		1.76	1.03	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านหลังการเตรียมเคมีบำบัด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และการทำความสะอาดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การเก็บวัสดุที่เปื้อนเคมีบำบัดทุกชนิดรวมในถุงพลาสติกปิดปากถุงให้แน่นแล้วทิ้งในถังที่แยกเฉพาะ และการไม่นำขวดเคมีบำบัดที่หมดใส่ถุงพลาสติก แล้วนำไปรวมกับขวดสารละลายทั่วไป

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านหลังการเตรียมเคมีบำบัด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และการทำความสะอาดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การนำผ้าปิดปาก-จมูกปิดแขนไว้ที่คอเพื่อสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป และการนำเข็มที่เป็อนเคมีบำบัดแยกทิ้งไว้ในภาชนะที่ทิ้งเข็มเคมีบำบัดโดยเฉพาะ

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านหลังการเตรียมเคมีบำบัด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และการทำความสะอาดอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การทำความสะอาดตู้และบริเวณที่เตรียมเคมีบำบัดด้วยแอลกอฮอล์ 75% เมื่อเสร็จสิ้นการใช้งาน และการล้างมือให้สะอาดด้วย Providone- iodine หลังจากเตรียมเคมีบำบัด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านหลังการเตรียมเคมีบำบัด การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ และการทำความสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
1.	การล้างผิวหนังบริเวณที่สัมผัสกับเคมีบำบัดด้วยน้ำยา สบู่ ตามด้วยน้ำปริมาณมากทันที	2.57	0.84	สูง
2.	การรายงานอาการที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสกับเคมีบำบัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักฐานเกี่ยวกับการใช้ยา	0.49	0.99	ต่ำมาก
3.	การตรวจสอบสภาพก่อนที่จะเข้ามาปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.24	0.61	ต่ำมาก
4.	การตรวจสอบสภาพอย่างน้อยปีละครั้งโดยเฉพาะการตรวจนับเม็ดเลือดทั้ง 3 ชนิด และการตรวจพิเศษที่ผิวหนัง การตรวจปัสสาวะระหว่างที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.15	0.50	ต่ำมาก
5.	การสวมถุงมือทุกครั้งที่สัมผัสกับภาชนะบรรจุ ปัสสาวะ อาเจียน สารคัดหลั่งหรือสิ่งปฏิกูลที่ออกจากตัวผู้ป่วย	2.34	0.82	ปานกลาง
6.	การสวมถุงมือ 2 ชั้น ทำความสะอาด กรณีที่ทำยาหกหรือหยดลงบนพื้น	1.29	1.10	ต่ำ
	พฤติกรรมป้องกันตนเองโดยรวม	1.18	0.81	ต่ำ

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การล้างผิวหนังบริเวณที่สัมผัสกับเคมีบำบัดด้วย น้ำยา สบู่ ตามด้วยน้ำปริมาณมากทันที

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสวมถุงมือทุกครั้งที่สัมผัสกับภาชนะบรรจุปัสสาวะ อาเจียน สารคัดหลั่ง หรือสิ่งปฏิกูลที่ออกจากตัวผู้ป่วย

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การสวมถุงมือ 2 ชั้น ทำความสะอาดกรณีที่ทำยาหกหรือหยดลงบนพื้น

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับต่ำมาก ได้แก่ การรายงานอาการที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสกับเคมีบำบัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นหลักฐานเกี่ยวกับการใช้ยา การตรวจสุขภาพก่อนที่จะเข้ามาปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกับเคมีบำบัด และการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้งโดยเฉพาะการตรวจนับเม็ดเลือดทั้ง 3 ชนิด การตรวจพิเศษที่ผิวหนัง และการตรวจปัสสาวะระหว่างที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ด้านข้อควรปฏิบัติอื่นๆของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด แยกเป็นรายด้าน และโดยรวม

ข้อ	พฤติกรรมป้องกันตนเองแยกเป็นรายด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
1.	การจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเตรียมเคมีบำบัด	1.49	0.46	ต่ำ
2.	การปฏิบัติก่อนการเตรียมเคมีบำบัด	1.02	0.67	ต่ำ
3.	การเตรียมเคมีบำบัดจากขวดยาและหลอดยา	2.14	0.80	ปานกลาง
4.	การบริหารเคมีบำบัด	1.45	0.87	ปานกลาง
5.	การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และการทำความสะอาดสถานที่	1.76	1.03	ปานกลาง
6.	ข้อควรปฏิบัติอื่นๆ ของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.18	0.81	ต่ำ
	พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยรวม	1.53	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับกลาง

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ
ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงาน
เกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยนำของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ
เคมีบำบัด จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ปัจจัยนำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยนำ
การรับรู้ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด				
1.	การมีโอกาสป่วยเป็นโรคมะเร็งได้เนื่องจาก ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.78	0.94	ปานกลาง
2.	การมีโอกาสได้รับเคมีบำบัดเข้าสู่ร่างกายได้ ถ้าไม่มีการป้องกันที่ดี	2.87	0.39	ดี
3.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดไม่เสี่ยง ต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็ง	2.10	0.98	ปานกลาง
4.	มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งมาก กว่าคนอื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมี บำบัด	1.99	0.94	ดี
5.	บุคลากรที่ตั้งครรภ์ไม่สมควรปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	2.78	0.54	ดี
6.	การไม่มีโอกาสได้รับเคมีบำบัดเข้าสู่ร่างกาย	2.39	0.83	ปานกลาง
7.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดทำให้มี โอกาสได้รับสารก่อมะเร็งได้ง่าย	2.17	0.82	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยนำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยนำ
8.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดนานๆ ไม่มีผลทำให้เกิดความผิดปกติของสาร พันธุกรรมได้	2.04	1.02	ปานกลาง
9.	บุคลากรที่ตั้งครรหหากปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับ เคมีบำบัดมีโอกาสเสี่ยงต่อการได้บุตรที่มี ความผิดปกติได้	2.49	0.66	ปานกลาง
10.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดเป็น ระยะเวลานานไม่มีโอกาสได้รับอันตราย จากเคมีบำบัด การรับรู้ความรุนแรงถึงอันตรายจากการ ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	2.49	0.72	ปานกลาง
11.	การเตรียมเคมีบำบัดในห้องแคปซูล ไม่มีการ ระบายอากาศ ทำให้เกิดอาการระคายเคืองตา คลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะได้	2.53	0.70	ดี
12.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดไม่ถือว่าเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง	2.07	0.96	ปานกลาง
13.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดนานๆ อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพได้ไม่มากนักน้อย	2.77	0.49	ดี
14.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดนานๆมี ผลทำให้เกิดความผิดปกติในสารพันธุกรรมได้	2.41	0.71	ปานกลาง
15.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดทำให้ เกิดความเครียดได้	2.00	0.91	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยนำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยนำ
การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเอง จากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด				
16.	ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดควรไปรับ การตรวจสุขภาพพิเศษประจำปี	2.76	0.47	ดี
17.	การเตรียมเคมีบำบัดในตู้เตรียมที่ทางหอ ผู้ป่วยจัดให้ ช่วยลดการสัมผัสกับละอองฝอย ของเคมีบำบัด	2.59	0.64	ดี
18.	การใช้ถุงมือ ผ้าปิดปาก-จมูก เสื้อคลุมและ แว่นตาทุกครั้งเมื่อเตรียมเคมีบำบัด สามารถ ลดการสัมผัสกับเคมีบำบัดได้	2.85	0.39	ดี
การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองใน การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด				
19.	จากสภาพอากาศที่ร้อนอบอ้าวทำให้ไม่มีการ สวมเสื้อคลุมและผ้าปิดปาก-จมูกในการ เตรียมยา	1.17	1.05	ปานกลาง
20.	จากการที่มีผู้ป่วยจำนวนมากทำให้ไม่มีเวลา พอที่จะใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองในการเตรียม เคมีบำบัด	1.50	1.07	ปานกลาง
21.	การสวมถุงมือ ผ้าปิดปาก-จมูก และเสื้อกาวน์ ในการเตรียมเคมีบำบัดทุกครั้งไม่ทำให้เสีย เวลามากเกินไป	2.09	0.88	ปานกลาง
22.	การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอย่าง ปลอดภัยได้ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงนิสัย ความเคยชินหลายอย่าง	0.54	0.79	ต่ำ

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยนำ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ
			มาตรฐาน	ปัจจัยนำ
23.	การขาดความอดทนในการสวมเสื้อกาวน์ ผ้าปิดปาก-จมูก แว่นตา ถุงมือครบทุกครั้ง ในการเตรียมเคมีบำบัด	1.73	1.09	ปานกลาง
24.	ไม่มีความรู้สึกอายเพื่อนร่วมงาน เมื่อต้องสวม เสื้อกาวน์ ผ้าปิดปาก-จมูก แว่นตา ถุงมือ ครบทุกครั้งในการเตรียมเคมีบำบัด	2.62	0.72	ดี
25.	ความไม่ถนัดเมื่อต้องเตรียมเคมีบำบัดในตู้ พลาสติกที่ทางหอผู้ป่วยจัดไว้	1.72	1.09	ปานกลาง
26.	การไม่มีเวลาพอที่จะไปรับการตรวจร่างกาย เพื่อค้นหาความผิดปกติที่เกิดขึ้น	1.79	0.95	ปานกลาง
27.	การไม่ทราบวิธีการกำจัดขยะเคมีบำบัด	2.39	0.79	ปานกลาง
	ปัจจัยนำความเชื่อด้านสุขภาพในการปฏิบัติ งานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดโดยรวม	2.17	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยนำความเชื่อด้านสุขภาพของพยาบาลในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับปานกลาง

ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้ความรุนแรงถึงอันตรายจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับปานกลาง

ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับดี

ความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยเชื้อต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองของ
พยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ปัจจัยเชื้อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยเชื้อ
1.	หน่วยงานมีถุงมือ Disposable ใช้อย่างเพียงพอ	2.28	0.70	ปานกลาง
2.	หน่วยงานมีผ้าปิดปาก-จมูก Disposable ใช้อย่างเพียงพอ	1.13	1.02	ต่ำ
3.	หน่วยงานมีเสื้อกาวน์สำหรับเตรียมเคมีบำบัด ใช้อย่างเพียงพอ	0.56	0.77	ต่ำ
4.	หน่วยงานมีตู้พลาสติกสำหรับเตรียมเคมีบำบัด	1.42	1.09	ต่ำ
5.	หน่วยงานมีตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood สำหรับเตรียมเคมีบำบัด	0.25	0.67	ต่ำมาก
6.	หน่วยงานมีกระบอกล้างมือและเข็มฉีดยาชนิด Disposable ใช้อย่างเพียงพอ	2.52	0.69	สูง
7.	สถานที่เตรียมเคมีบำบัดในหน่วยงานมีการจัดเป็นสัดส่วน ไม่มีผู้คนเดินผ่านไปมา	0.67	0.83	ต่ำ
8.	บริเวณรอบๆที่เตรียมเคมีบำบัดมีอ่างล้างมือ กระดาษเช็ดมือ หยิบใช้ได้ง่าย	1.46	0.99	ต่ำ
9.	หน่วยงานมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอย่างน้อยปีละครั้ง	0.70	0.73	ต่ำ
10.	การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอย่างน้อยปีละครั้ง	0.46	0.71	ต่ำมาก
11.	หน่วยงานมีการจัดอบรมพยาบาลใหม่ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.49	0.83	ต่ำ
12.	หน่วยงานมีการให้ความรู้โดยเฉพาะการจัดบอร์ดวิชาการเกี่ยวกับเคมีบำบัด	0.90	0.66	ต่ำ

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเชื้อ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยเชื้อ
13.	หน่วยงานมีนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอย่างชัดเจน	1.24	0.84	ต่ำ
14.	หน่วยงานมีมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.36	0.82	ต่ำ
15.	หน่วยงานมีมาตรฐานการจัดเก็บขยะเคมีบำบัด	1.87	0.77	ปานกลาง
	ปัจจัยเชื้อโดยรวม	1.17	0.81	ต่ำ

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชื้อต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยเชื้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หน่วยงานมีถุงมือ disposable ใช้อย่างเพียงพอ และหน่วยงานมีมาตรฐานการจัดเก็บขยะเคมีบำบัด

ปัจจัยเชื้ออยู่ในระดับต่ำมาก ได้แก่ การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอย่างน้อยปีละครั้ง และหน่วยงานมีตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood สำหรับเตรียมเคมีบำบัด

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับกลาง ได้แก่ หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วย ผู้ตรวจการพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วย ในงานการพยาบาลผู้ป่วยที่มีการรักษาโรคมะเร็งด้วยเคมีบำบัดเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหาร การมีนโยบายในด้านการจัดความปลอดภัยแก่บุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ได้ข้อสรุปดังนี้

ด้านผู้ปฏิบัติงาน

ยังไม่มีนโยบายการจัดให้มีการตรวจสุขภาพสำหรับพยาบาลใหม่ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด เนื่องจากถือว่าไม่มีความจำเป็น เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช้เหตุ ส่วนพยาบาลที่กำลังปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดอยู่ก็ยังไม่มีการจัดให้มีการตรวจสุขภาพเป็นกรณีพิเศษ แต่ในส่วนนโยบายหลักๆ ของโรงพยาบาลจะมีหน่วยควบคุมโรคติดเชื้อ ซึ่งมีการเฝ้าระวังทางด้านสุขภาพของบุคลากรพยาบาลอยู่แล้ว โดยจัดให้มีการตรวจเอกซเรย์ปอด และตรวจหาเชื้อวัณโรค ซึ่งถือเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงพยาบาล การตรวจสุขภาพให้พยาบาลรับผิดชอบดูแลสุขภาพของตนเอง ส่วนบุคลากรพยาบาลที่ตั้งครบก้นทางหัวหน้าหอผู้ป่วยจะพิจารณาแบ่งงานให้รับผิดชอบในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเตรียมหรือบริหารเคมีบำบัด และด้านการได้รับรายงานอุบัติการณ์จากการสัมผัสกับเคมีบำบัดโดยตรงของพยาบาลนั้นยังไม่มีระบบบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ถ้าเกิดอุบัติเหตุพยาบาลถูกเข็มตำหรือของมีคมบาดจะได้รับการรายงานและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรบ่อยครั้ง เนื่องจากถือว่าเป็นความเสี่ยงที่เด่นชัดรุนแรงกว่าอันตรายที่เกิดจากการสัมผัสกับเคมีบำบัด ซึ่งเป็นอันตรายที่มองไม่เห็นอย่างชัดเจน เป็นเรื่องไกลตัว ไม่เร่งด่วน ดังนั้นนโยบายการอบรมฟื้นฟู การป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล หรือการติดเชื้อในโรงพยาบาลจึงเป็นรูปธรรมเด่นชัดมากกว่า

ด้านสถานที่

ด้านสถานที่สำหรับการเตรียมเคมีบำบัด ไม่สามารถจัดให้เป็นสัดส่วน แยกจากที่เตรียมยาทั่วไปได้ เนื่องจากลักษณะโครงสร้างของอาคารไม่ได้มีการออกแบบมาเฉพาะให้จัดเป็นห้องสำหรับเตรียมเคมีบำบัด ซึ่งบางหอผู้ป่วยก็พยายามจัดให้เป็นสัดส่วนเท่าที่จะทำได้ แต่ส่วนใหญ่สถานที่เตรียมเคมีบำบัด คือห้องตรวจรักษาหรือห้องเตรียมยาทั่วไป

ด้านวัสดุอุปกรณ์

ส่วนมากผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานด้านการรักษาทั่วไป เช่น การจัดให้มีถุงมือชนิดใช้แล้วทิ้ง กระบอกฉีดยาและเข็มฉีดยาชนิดใช้แล้วทิ้ง เสื้อกาวน์ ผ้าปิดจมูก

รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่สำคัญ สำหรับผู้ป่วย แต่ยังขาดตู้สำหรับเตรียมเคมีบำบัดที่ปลอดภัยชนิด Vertical Laminar air – Flow hood ซึ่งเป็นตู้ที่มีราคาแพง ทางผู้บริหารไม่สามารถจัดหาให้ได้ มีบางหอผู้ป่วยที่มีการดัดแปลงตู้พลาสติกสำหรับเตรียมเคมีบำบัดซึ่งเรื่องความปลอดภัยนั้นยังไม่ได้มีการรับประกันว่าจะมีความปลอดภัยต่อผู้เตรียมและสิ่งแวดล้อมมากนักน้อยเพียงใดแต่มีบางหอผู้ป่วยที่ทางหัวหน้าหอผู้ป่วยได้จัดเวลา ให้พยาบาลได้ไปใช้ตู้ Vertical Laminar air – Flow hood ในเวลาราชการซึ่งตู้ชนิดนี้ทางโรงพยาบาลมีอยู่เพียง 2 ตู้ คือ ห้องตรวจเบอร์ 1 และหน่วยมะเร็งวิทยาภาควิชาอายุรศาสตร์

ด้านการจัดอบรม

การจัดอบรมบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดยังมีอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีการจัดอบรมด้านอื่นๆ เช่น การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล หรือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อแบบครอบคลุม หรือ UPS หรือด้านการพยาบาลผู้ป่วย แต่มีบ้างที่ทางโรงพยาบาลในกรุงเทพติดต่อมาให้ส่งพยาบาลเข้าร่วมประชุมวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งด้วยเคมีบำบัด โดยมีบางหอผู้ป่วยได้มีการจัดเจ้าหน้าที่พยาบาลเข้าร่วมรับการอบรม ส่วนการปฐมนิเทศพยาบาลใหม่ที่จะเข้ามาทำงานในหอผู้ป่วยที่มีการรักษาด้วยเคมีบำบัดยังไม่มี แต่เมื่อพยาบาลใหม่ที่เข้ามาปฏิบัติงานในผู้ป่วยจะมีระบบพยาบาลที่เลี้ยง ซึ่งจะมีการสอนและแนะนำเทคนิควิธีการที่ถูกต้องให้ ในแต่ละหอผู้ป่วย โดยมีโครงการจัดอบรมพยาบาลที่เลี้ยง เพื่อฝึกให้เป็นพยาบาลที่เลี้ยงที่ดี

ด้านนโยบายและมาตรฐานการปฏิบัติ

นโยบายด้านการจัดความปลอดภัยสำหรับบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ขึ้นอยู่แต่ละหอผู้ป่วยซึ่งมีบทบาทในเรื่องการดูแลความปลอดภัยของบุคลากรในหอผู้ป่วย เช่น การจัดเตรียมผ้าปิดปาก-จมูก ถุงมือ เสื้อกาวน์ แวนตา ตู้เตรียมเคมีบำบัด ในส่วนนโยบายทั่วไปของโรงพยาบาลนั้นยังไม่มีนโยบายที่เด่นชัด ไม่มีการบังคับหรือเข้มงวดกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง แต่ส่วนใหญ่มีนโยบายด้านวิชาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยมากกว่า เช่น การจัดอบรมเชิงวิชาการ การวิเคราะห์งานด้านการรักษาพยาบาล นั่นคือ จะเน้นการให้บริการที่ได้มาตรฐานแก่ผู้ป่วยมากกว่าการเน้นเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของบุคคล สังเกตได้จากกรวิเคราะห์งานของพยาบาลที่มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง ส่วนมากจะทำเรื่องเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ป่วย ความพึงพอใจในการรักษาพยาบาล เป็นต้น ส่วนในด้านนโยบายเกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดยังไม่มีเป็นมาตรฐานส่วนกลาง แต่มีบางหอผู้ป่วยที่มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน

เกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดขึ้น และมีการตรวจสอบโดยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยนั้นๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดี ในด้านมาตรฐานการจัดเก็บขยะเคมีบำบัดส่วนใหญ่มีการจัดเก็บเช่นเดียวกับขยะติดเชื้อ และนำไปกำจัดที่เดียวกัน

กล่าวโดยสรุปผู้บริหารให้ความสำคัญและตระหนักถึงสุขภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด แต่การจัดการยังกระทำไม่ได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากยังมีเรื่องอื่นๆ ที่สำคัญต้องกระทำมากกว่าอาจเนื่องมาจากอันตรายของเคมีบำบัด เป็นอันตรายที่มองไม่เห็นขณะปัจจุบันนอกจากเคมีบำบัดสัมผัสผิวหนัง โดยตรงแล้วเกิดอาการระคายเคือง ซึ่งเป็นอันตรายที่เกิดอย่างเฉียบพลัน ซึ่งถือว่าไม่รุนแรงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับอันตรายจากการถูกเข็มทิ่มตำ หรือถูกของมีคมบาดจากการปฏิบัติงาน ซึ่งมีอันตรายและความรุนแรงมากกว่า จึงต้องมีนโยบายด้านบริหารจัดการเรื่อง UPSs เป็นสำคัญ ดังนั้นนโยบายด้านการจัดความปลอดภัยสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดจึงมีไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากนัก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยเสริมในการแสดงพฤติกรรมป้องกันตนเอง
ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ปัจจัยเสริม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยเสริม
1.	ผู้บริหารโรงพยาบาลให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดอบรมความปลอดภัยแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.91	0.74	ต่ำ
2.	ผู้บริหารงานการพยาบาลสนับสนุน การตรวจร่างกายแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.56	0.68	ต่ำ
3.	ผู้บริหารงานการพยาบาลสนับสนุนให้ใช้หลักปฏิบัติที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.56	0.84	ปานกลาง
4.	หัวหน้าหอผู้ป่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้หลักปฏิบัติที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.79	0.81	ปานกลาง
5.	หัวหน้าหอผู้ป่วยมีการกระตุ้นเตือน เมื่อพบว่าผู้ปฏิบัติงานละเลยการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.62	0.78	ปานกลาง
6.	เพื่อนร่วมงานมีการสนับสนุนให้สวมผ้าปิดปาก-จมูกเมื่อเตรียมเคมีบำบัด	1.49	0.80	ต่ำ
7.	เพื่อนร่วมงานมีการชักจูงให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.57	0.92	ปานกลาง
8.	เพื่อนร่วมงานสนับสนุนให้เตรียมเคมีบำบัดในตู้เตรียมโดยเฉพาะ	1.51	0.97	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยเสริม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ปัจจัยเสริม
9.	เพื่อนร่วมงานกระตุ้นให้ปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	1.44	0.92	ปานกลาง
10.	หัวหน้าหอผู้ป่วยสนับสนุนให้เตรียมเคมีบำบัด ในตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood	0.68	0.95	ต่ำ
11.	ผู้บริหารโรงพยาบาลสนับสนุนงบประมาณใน การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติ งานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด	0.77	0.88	ต่ำ
12.	ผู้บริหารโรงพยาบาลได้สนับสนุนงบประมาณ ในการจัดซื้อตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood ไว้ประจำแต่ละการพยาบาล	0.42	0.70	ต่ำมาก
	ปัจจัยเสริมโดยรวม	1.19	0.83	ต่ำ

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หัวหน้าหอผู้ป่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้หลักปฏิบัติที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด การกระตุ้นเตือนของหัวหน้าหอผู้ป่วย เมื่อพบว่าผู้ปฏิบัติงานละเลยในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด เพื่อนร่วมงานมีการชักจูงให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด ผู้บริหารงานการพยาบาลสนับสนุนให้มีการใช้หลักปฏิบัติที่ปลอดภัยในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด และเพื่อนร่วมงานสนับสนุนให้เตรียมเคมีบำบัดในตู้เตรียมโดยเฉพาะ

ปัจจัยเสริมที่อยู่ในระดับต่ำมาก คือ ผู้บริหารโรงพยาบาลได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อตู้พิเศษชนิด Vertical laminar air-flow hood ไว้ประจำแต่ละงานการพยาบาล

ตาราง 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าเป็นรายด้านและพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาล
ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

ปัจจัยนำเข้า	ปัจจัยนำเข้า				พฤติกรรม
	การรับรู้ ความเสี่ยง	การรับรู้ ความรุนแรง	การรับรู้ ประโยชน์	การรับรู้ อุปสรรค	ป้องกัน ตนเอง
การรับรู้ความเสี่ยง	1.000	.698	.077	-.013	-.082
การรับรู้ความรุนแรง	-	1.000	.187	.029	-.040
การรับรู้ประโยชน์	-	.187	1.000	.117	.073
การรับรู้อุปสรรค	-	-	-	1.000	.201

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดกับการรับรู้ความรุนแรงถึงอันตรายจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด มีความสัมพันธ์กันสูงสุดโดยมีค่าเท่ากับ 0.698 รองลงมาคือ การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองกับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด และการรับรู้ความรุนแรงถึงอันตรายจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัดกับการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองจากการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยมีค่าเท่ากับ 0.201 และ 0.187 ตามลำดับ

ตาราง 14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมป้องกันตนเอง
ของพยาบาลปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด

	ปัจจัยนำเข้า	ปัจจัยเชื้อ	ปัจจัยเสริม	พฤติกรรม
ปัจจัยนำเข้า	1.000	0.100	0.132	0.070
ปัจจัยเชื้อ	-	1.000	0.644	0.554
ปัจจัยเสริม	-	-	1.000	0.470
พฤติกรรม	-	-	-	1.000

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชื้อกับปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด มีความสัมพันธ์กันสูงสุด โดยมีค่าเท่ากับ 0.644 รองลงมา คือ ปัจจัยเชื้อกับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด และปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมป้องกันตนเองของพยาบาลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเคมีบำบัด โดยมีค่าเท่ากับ 0.554 และ 0.470 ตามลำดับ